

ÍNDICE

Dirección

Jorge Mejuto Couce
Luis Puig Mosquera

Consello de Redacción

José Mª Alonso Meijide
Francisco Álvarez Fontenla
Diego Álvarez Puente
Luis Bello Rodríguez
Inés Ben González
Francisco Botana Ferreiro
X. Bieito Búa Ares
Jesús Calvo Rovira
Antonio Castro Castro
Manuel Cortegoso Iglesias
Emilio Crespo Correa
Enrique De la Torre Fernández
Dolores Fernández Mira
Xosé Fraga Vila
Aníbal García Pinal
Jesús A. García Rañales
Marina Germaña Miguens
Luciano González Fernández
Salvador Naya Fernández
Manuel Pazos Crespo
Marisol Pérez Blanco
Mª José Pérez Mariño
Flavio J. Piñeiro Sarille
Aurora Plata Casais
Xosé Enrique Pujales Martínez
Julio Alfonso Rodríguez Taboada
Covadonga Rodríguez-Moldes Rey
Marcelino Sampayo Ruiz
Antonio Sarmiento Escalona
Rosa Segura Iglesias
José Luis Valcarce Gómez
Enrique Vidal Costa

Edita
AGAPEMA

Redacción de GAMMA
Departamento de Matemáticas
IES Sofia Casanova
O Galego Soto, s/n
15403 FERROL

Depósito Legal: LU-310/01
ISSN:1578-2980
Imprime: Sete Cores Artes Gráficas.

Editorial	3
Artigos	
Novo Currículo de Matemáticas: Cambiar para que nada mude <i>S. López Arca, A. Plata Casais, J.L. Valcarce Gómez</i>	5-9
Un século de incógnitas. <i>M. J. Casado Barrio</i>	11-17
Matemáticas e Economía na Matemática Empresarial. <i>A. Sarmiento Escalona, J.A. Seijas Macías</i>	19-23
Figuras en “pico” n-dimensionais. <i>A. Labraña Barrero</i>	25-30
Sobre a ecuación pitagórica $x^2 + y^2 = z^2$. <i>M. J. Wonenburguer Planells</i>	31-35
Sobre as estrategias na resolución de problemas. <i>J. A. García Suárez</i>	37-38
Unha lectura rápida do Currículo de Matemáticas na ESO. <i>J. L. Valcarce Gómez</i>	39-41
Lumes, complexidade, intelixencia e linearidade. <i>M. Díaz Regueiro</i>	43-48
Estatística	
Fiabilidade. O último elo da calidade. <i>S. Naya Fernández</i>	49-53
Experiencias	
Os envases como materiais didácticos na ensinanza das matemáticas. <i>M. R. Lamela Castro</i>	55-59
Matemáticas no parque de Santa Margarida <i>S. López Arca</i>	61-64
Matemática	
Programación lineal con Cabri en Bacharelato. <i>C. Castro Vázquez, E. de la Torre Fernández, F. Zacarias Maceiras</i>	65-71
As ecuación e as TIC. <i>A. Martín Álvarez, M. Martín Sierra</i>	73-78
Historia	
John Von Neumann, a vida dun matemático. <i>J. M. Alonso Meijide, B. Casas Méndez, J. González Díaz</i>	79-82
José Rodríguez González; un Erasmus galego nos albores do século do progreso. <i>M. Sampayo Yáñez</i>	83-88
Razón para estudar historia da matemática. <i>R. Moreno Castillo</i>	89-92
Informes	
As matemáticas na educación secundaria irlandesa. <i>J. B. Búa Ares</i>	93-100
Software	
Software matemático gratuito. <i>F. Piñeiro Sarille</i>	101-102
Nomes propios	
Un galego en Madrid. <i>M. de León Rodríguez</i>	103-106
María Wonenburger ou a paixón pola investigación matemática. <i>X. E. Pujales</i>	107-109

Maquetación

Jesús A. García Rañales
 Jorge Mejuto Couce
 Luís Puig Mosquera
 Inés Ben González
 Manuel Díaz Regueiro

Revisión lingüística parcial

María Miragaya Pereira

Portada: Trisquel e labirinto

Manuel Díaz Regueiro

AGAPEMA - Xunta Directiva

Presidente:
 Manuel Díaz Regueiro
 Secretario:
 Luís Puig Mosquera
 Tesoureira:
 Inés Ben González
 Zona da Coruña:
 Delegada: Marisol Pérez Blanco.
 Zona de Ferrol:
 Delegado: Jorge Mejuto Couce.
 Zona de Santiago:
 Delegado: Josecho Barca López.
 Zona de Vigo:
 Delegada: Rosa Segura Iglesias.
 Zona de Pontevedra:
 Delegado: Manuel Cortegoso Iglesias.
 Vocal de Publicacións: Jesús A. García Rañales.

Eventos

IMC 2006. O congreso internacional de matemáticos de Madrid. <i>E. Macías Virgós</i>	111-114
Muralla matemática 2006. <i>V. Pollán Fernández, Mª Miragaya Pereira</i>	115-116
Feira matemática 2007. Día escolar das matemáticas. <i>Comité organizador da Feira</i>	117-120
II Escola de Educación Matemática "Miguel de Guzmán". <i>T. Recio Muñiz</i>	121-122
III Congreso de AGAPEMA. <i>Redacción</i>	123-124

Colaboracións

As mates franse de letras. <i>C. Ocampo Pérez-Gorostiaga</i>	125-129
Mosaico de Paz e Matemáticas. <i>S. Barciela Garrido</i>	131-133

Actividades

IX Olimpiada Matemática para 2º de ESO. <i>F. M. Centeno Rodríguez</i>	135-140
XV Rallye matemático sen fronteiras. <i>Redacción</i>	141-142
VII Rebumbio matemático 2006-2007. <i>Redacción</i>	143

Libros

Selección comentada de lecturas matemáticas. <i>V. Pollán Fernández</i>	145-149
Recensións de libros. <i>Redacción</i>	151-157

Pasatempos

Todo o mundo está invitado (se quere ir): O cruceiro matemático competencial <i>C. Alsina i Català</i>	159-162
--	---------

Os recunchos de gamma

Socia de Honra	4
Cedeira: reloxo de sol	10
Aqueles cálculos... ..	18
Moedas	24
Coeducación e matemáticas	36
Contando versos	42
Números na publicidade	54
A xeometría da T4	60
Fotografía matemática	72
Promoción 1971-1977	110
Humor	130
Premio Abel 2007	134
Paul Cohen (1934-2007)	144
Promoción 1965	150
Premios	158

Normas de publicación	163
Boletín de inscrición	164

Editorial

Matemáticas como selección, matemáticas como medio de conseguir o xenio escondido ou matemáticas para todos? Este último foi o lema das XIII JAEM de Granada. A verdade é que as loitas entre os sistemas políticos democráticos e os ditatoriais e selectivos son tan antigas polo menos como a batalla de Salamina. O que non quere dicir que, ás veces, os sistemas ditatoriais non fosen democráticos. Así, na República romana estaba perfectamente establecida a duración das posibles ditaduras en seis meses.

Esta reflexión introdúcenos nunha problemática que se prolonga xa demasiado no tempo: sistemas de ensino das matemáticas preocupados pola destilación dos selectos predominan aínda e xa demasiado tempo sobre a presentación dunhas matemáticas reais e realistas para o cidadán, como cómpre facer no século en que vivimos. Esta dualidade fai necesaria unha división en dúas pólas da formación do profesorado de matemáticas. Porque non imos ter unha Facultade de Educación Matemática en Galicia na que impartan clases profesorado cualificado de secundaria que ensinen a súa profesión aos novos docentes?

Ao menos nos próximos anos cómpre estudalo en detalle. Podería ser unha petición da nosa asociación á Consellería de Educación, se a aproba a Asemblea. Isto comportaría a adquisición dun rango profesional claro -que teñen a maioría das profesións- e a adquisición e conquista dunhas matemáticas democráticas, para todos os cidadáns.

Unhas matemáticas inseridas nunha ensinanza na que non sexa posible asombrarse de que haxa rapaces que acaden un 9,98 na selectividade. Durante anos isto -algo totalmente natural- non foi posible, fundamentalmente porque os exa-

mes de matemáticas producían medias suspensas para un alumnado de media 7, desafiando a lóxica, desprezando ao profesorado de matemáticas de secundaria, pero favorecendo as matemáticas como selección. Este ano a media da selectividade -6,7- correspóndese perfectamente coa media dos institutos, -6,9-.

Por todo isto que expresamos a nosa felicitación aos directores dos grupos de matemáticas da Selectividade e aos propios grupos. A parte que lle toca á asociación na procura dun exame de selectividade xusto, vén a unirse ás últimas conquistas: o elevado e sempre crecente número de asociados, a aparición de novas actividades como a Feira Matemática da Goruña, a participación como asociación na elaboración dos currículos da ESO e do Bacharelato, as novas exposicións visitadas por máis de 6.000 cativos e cativas, pero por que non?, imos ir máis aló.

Se buscamos en Google Royal Mathematical Masterclass, por exemplo, veremos que é posible impartir clases de calidade de ciencias e matemáticas que constitúan unha verdadeiro acicate para o progreso; clases democráticas, produto dunha sociedade aberta e pluralista, abertas a calquera alumno ou alumna (ou aínda calquera cidadán interesado) que queira asistir e con metodoloxías creativas. Só se precisa contar co profesorado adecuado e ilusionado con este tipo de proxecto. Se queremos, podemos.

Nesta liña veredes que na revista abundan os artigos e temas sobre a competencia matemática. Formarnos para ensinar as matemáticas da vida real como se propón a UE é un labor que iniciamos neste número de GAMMA e seguimos, polo de agora, na III Escola Miguel de Guzmán.